

vlabest

vlaamse adviesraad voor bestuurszaken

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

BRIEFADVIES OVER HET BENELUX-VERDRAG GRENSOVERSCHRIJDENDE EN INTERTERRITORIALE SAMENWERKING

SARiV Advies 2014/05
VLABEST Advies 2014/02

19 maart 2014

[Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen](#)

Boudewijnlaan 30 bus 81 • 1000 Brussel • T. + 32 2 553 01 81 • sariv@iv.vlaanderen.be • www.sariv.be

[Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken](#)

Boudewijnlaan 30 bus 41 • 1000 Brussel • T. + 32 2 553 40 15 • adviesraad@bz.vlaanderen.be • www.vlabest.be

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking, ondertekend in Den Haag op 20 februari 2014

Adviesvrager: Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Ontvangst adviesvraag: 21 februari 2014

Adviestermijn: 30 dagen

SARIV

Goedkeuring/bekrachtiging raad: 14 maart 2014

Kenmerk: SARiV Advies 2014/5

VLABEST

Goedkeuring/bekrachtiging raad: 25 februari 2014

Kenmerk: VLABEST Advies 2014/02

Aan de heer Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

uw bericht van 18 februari 2014	uw kenmerk ABBRW-14-KB-947	ons kenmerk SARiV Advies 2014/5 VLABEST Advies 2014/02	bijlagen
vragen naar / e-mail Roos.vandecruys@iv.vlaanderen.be Bram.opsomer@bz.vlaanderen.be	telefoonnummer 02 553 50 32 02 553 40 15	datum 19 maart 2014	

Betreft: Briefadvies over het Benelux-Verdrag grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking

Mijnheer de minister,

De Vlaamse Regering hechtte op vrijdag 14 februari 2014 haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking (hierna: “het Verdrag”). Tevens gelastte de Vlaamse Regering u hierover het advies te vragen aan de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST), met het verzoek gezamenlijk te adviseren. De SARiV en VLABEST (hierna: “de Raden”) keurden onderhavig advies goed na bespreking op hun plenaire vergaderingen van respectievelijk 14 maart 2014 en 25 februari 2014.

1. Situering

Het Verdrag past het bestaande Benelux-instrumentarium voor grensoverschrijdende samenwerking (ingevoerd door de Benelux-Overeenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale samenwerkingsverbanden of autoriteiten van 12 september 1986¹, hierna: “de Benelux-Overeenkomst van 1986”) aan in functie van de evolutie van de grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking tussen lokale besturen sinds 1986. De memorie van toelichting geeft een interessante en uitgebreide achtergrond van de ontwikkelingen in het kader van de Raad van Europa, de Benelux en de Europese Unie, alsook een nuttige vergelijkende tabel van de belangrijkste instrumenten.

Het Verdrag sluit aan bij twee hoofddoelstellingen van de vernieuwde Benelux Unie², namelijk de Benelux-samenwerking als proeftuin voor Europa voortzetten en de grensoverschrijdende samenwerking uitbreiden.³

¹ B.S., 30 maart 1991.

² Zie SARiV, *Het Herzieningsverdrag Benelux Unie, Advies 2009/18*, 15 juni 2009, 24p.

³ BENELUX, *Nieuw Benelux-Verdrag*, Brussel, z.d. [http://www.benelux.int/nl/bnl/bnl_nieuwVerdrag.asp]

2. Inhoud van het Verdrag

De memorie van toelichting geeft een gedetailleerde artikelsgewijze toelichting van het Verdrag. De Raden beperken zich daarom tot een kort overzicht van de belangrijkste elementen.

Het Verdrag behoudt de drie mogelijke vormen van grensoverschrijdende samenwerking. Het voorziet in:

- De oprichting van een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS), die het Grensoverschrijdend Openbaar Lichaam (GOL) van de Benelux-Overeenkomst van 1986 vervangt (artikelen 4-17);
- De oprichting van een gemeenschappelijk orgaan (artikel 19);
- Het aangaan van een administratieve afspraak (artikel 18).

Het Verdrag breidt tevens de mogelijke deelnemers aan de samenwerkingsverbanden uit. Enerzijds kunnen nu binnen de verdragspartijen alle overheden en publieke instellingen deelnemen (artikel 2, lid 1). Anderzijds kunnen Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk voor hun grondgebied in Europa toetreden tot het Verdrag (artikel 27). Dit sluit aan bij de opening voor meer externe betrekkingen die gemaakt werd in het nieuwe Benelux Unie Verdrag.⁴

Ter ondersteuning van de grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking stelt het Verdrag een Verdragscommissie Grensoverschrijdende en Interterritoriale Samenwerking (artikel 21) en een Benelux Werkgroep Grensoverschrijdende en Interterritoriale Samenwerking (artikel 22) in. Deze werkgroep is volgens de memorie van toelichting een voortzetting van de Bijzondere Commissie uit de Benelux-Overeenkomst van 1986 en geniet ondersteuning van het Benelux Secretariaat-generaal.

3. Aandachtspunten voor Vlaanderen

De Raden zijn van oordeel dat het Verdrag een nuttige aanvulling is van de instrumenten voor grensoverschrijdende samenwerking. De nieuwe samenwerkingsformules bieden meer en flexibelere mogelijkheden dan de instrumenten die momenteel voor handen zijn. De Benelux kan daardoor een voortrekkersrol blijven spelen voor grensoverschrijdende samenwerking. De Raden zijn daarom principieel voorstander van het Verdrag en het voorontwerp van instemmingsdecreet. De Raden wensen daarnaast te wijzen op volgende aandachtspunten:

- De Raden sporen de Vlaamse Regering aan het Verdrag spoedig goed te keuren. Ze hopen dat het Vlaams Parlement het Verdrag nog kan goedkeuren tijdens de huidige legislatuur.⁵ In dit verband vragen de Raden aan de Vlaamse Regering om in het Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) erop aan te dringen om dringend op federaal niveau de goedkeuringsprocedure af te ronden voor het derde Protocol bij de Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen en autoriteiten betreffende Euroregionale samenwerkingsverbanden (dit protocol dateert van 16 november 2009, het Vlaamse instemmingsdecreet van 4 mei 2012).⁶

⁴ SARiV, o.c., 11.

⁵ De limietdatum voor de indiening van decreetgevende initiatieven is verstreken op 30 januari 2014.

⁶ SARiV en VLABEST gaven over dit protocol en over het voorontwerp van instemmingsdecreet een gezamenlijk advies op 20 juli 2011: <http://www.vlabest.be/advies/euroregionale-samenwerkingsverbanden> of <http://www.sariv.be/NL/adviezen/1/2011/100/>.

- De Raden vragen aan de Vlaamse overheid om een actieve rol te spelen in het initiëren, stimuleren en ondersteunen van samenwerkingsverbanden in Benelux-verband. De grensoverschrijdende samenwerking tussen de Benelux-partners en de opening naar partners uit de buurlanden heeft enorm veel potentieel voor de Vlaamse ontwikkeling, bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit, economie en toerisme. De Raden verwijzen daarvoor onder andere naar het dossier van de IJzeren Rijn, de samenwerking tussen de Vlaamse en Nederlandse havens (de Vlaams-Nederlandse Delta⁷), de tramlijn tussen Maastricht en Hasselt, de toeristische samenwerkingsverbanden tussen grensgemeenten en de samenwerking in het kader van de glastuinbouw in de Gentse regio. Telkens zorgt samenwerking voor schaalvoordelen en betere beleidsafstemming. Voor een kleine regio met grote ambities als Vlaanderen is dit een absolute noodzaak, zeker in een economisch klimaat waar de grote wereldmetropolen de economische groeimotoren zijn. Vlaanderen moet derhalve buiten zijn grenzen kijken indien het tot de top van de wereld wil (blijven) behoren.
- Ook het Benelux Secretariaat-generaal zou volgens de Raden een grotere rol kunnen opnemen in de ondersteuning van allerlei grensoverschrijdende samenwerkingsinitiatieven op het terrein. Het Secretariaat-generaal kan de lokale besturen die een GOL hebben opgericht bijvoorbeeld helpen om de omvorming tot BGTS aan te grijpen als kans om hun samenwerking te versterken.
- De Raden pleiten voor een sterke betrokkenheid van Vlaanderen bij de activiteiten van de Verdragscommissie Grensoverschrijdende en Interterritoriale Samenwerking en de Benelux Werkgroep Grensoverschrijdende en Interterritoriale Samenwerking.
- De Raden grijpen dit advies tevens aan om te wijzen op het belang van een grotere betrokkenheid van Vlaanderen bij de Benelux Unie en de Benelux Politieke Samenwerking⁸. De Benelux kondigde aan dat in 2014 wordt gefocust op drie thema's: grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit, transport en logistiek, en fraudepreventie. Deze thema's sluiten nauw aan bij de deelstaatbevoegdheden, zeker na de implementatie van de zesde staatshervorming. Vlaanderen heeft er dus alle belang bij om actief bij te dragen tot de Benelux-initiatieven en in te spelen op de opportuniteiten die zich op dat niveau aandienen. Als voorbeeld verwijzen de Raden naar de Sociale Benelux top van 13 februari 2014. Daar was naast de federale premier, de federale minister van Werk en de Staatssecretaris voor Fraudebestrijding aanwezig, maar er was geen politieke vertegenwoordiging van de deelstaten, terwijl de behandelde problematiek nauw aansluit bij de bevoegdheden voor het arbeidsmarktbeleid die in het kader van de zesde staatshervorming worden overgedragen aan de deelstaten. Deze onderwerpen staan momenteel ook prominent op de Europese agenda. Op dit terrein kan de Benelux een laboratoriumfunctie vervullen binnen de Europese Unie.
- De Raden vinden het een positief signaal voor de betrokkenheid van de deelstaten bij de Benelux dat de Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in Den Haag het Verdrag ondertekende voor Vlaanderen op 20 februari 2014.⁹

⁷ Meer info: <http://www.vndelta.eu/>.

⁸ SARiV, o.c., 14-16.

⁹ Zie persbericht van 20 februari 2014 van het Secretariaat-Generaal van de Benelux: "Info-flash - Nieuw Benelux-actieplan 2014 en ondertekening van een verdrag om de grensoverschrijdende samenwerking te vergemakkelijken".

4. Conclusie

De Raden gaan akkoord met het voorontwerp van decreet tot instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking. Ze sporen de Vlaamse Regering aan een voortrekkersrol te blijven spelen op vlak van grensoverschrijdende samenwerking en de lokale besturen hierbij te ondersteunen.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARIV),

(getekend)

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

Freddy Evens
Secretaris

Namens de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST),

(getekend)

(getekend)

Prof. dr. Herman Matthijs
Voorzitter

Bram Opsomer
Secretaris